

לְהוֹ בִּתְּ לִקְוֹלָא וּבִמְעוֹת שְׁנִית בְּעֵדוּת גְּבִי קוֹלִי בִּשְׁ חוֹמְרֵי בִּתְּ . וְאִין צִירִךְ לְ
דוּץ מִכְסוֹ וְכֵן הִיָּה זְכוֹר רִ"ת מִנְעֻרָתוֹ שְׁלֹא הִיָּה מִצִּיר רְכִינֵי טָאִיר אֲבִיו שׁוּם עַם
הִנֵּה לֹא הִתִּירוּ הַתּוֹם' אֲלֵא לְכָל הַפְּחוֹת שִׁישׁ לוֹ דֶּקֶר נַעֲוִץ וְהִנֵּה גַם הֵם כִּכְרֵיו , ע'
מִתּוֹךְ אוֹכֵל כִּיּוֹן אֲפֻשֶׁר דְּלֹא אוֹכֵל וְכֵן' וְהִכְבִּיא רֵאִיָּה קְדָאמְרִינִן עַם פִּקִּי דִּירִשׁ
כִּאֲבוֹה שְׁמוֹאֵל דְּמֵלִי עֲלֵיהּ וְעִינֵין לִקְסֵן בְּחִילָתָהּ : (כְּתָב הַמּוֹר עַל פִּקִּי דִּירִשׁ
רַק שִׁתִּיהּ לֹא דֶּקֶר נַעֲוִץ וְעַפֵּר תִּיתוּרָה וְאִם יֵשׁ לוֹ עַפֵּר מוֹכֵן יוֹכֵל לְכַסּוֹתוֹ אֲפִילוּ

פ"ג ו' המפשיט את הבהמה לא ירגיל ציו"ם וכו'. נראה מדברי רבינו שכל שאינו מפשיט בעיניו שמוציא כל הכשר מרגל אחד מוהר ואע"פ שכל עור הכנף שלם מלפניו ומאחוריו כמו שמהגים היום שהרי אין צוה טורח יותר מאילו היה פותחו מלפניו ואדרכה כשהוא שלם מלפניו ומאחוריו הוא יותר נוח להפשיט וכו' ממה שפירש בפי' העור והרוטב (חולין קכ"ג.) אלא דתנן המרגיל כולו חיבור וכו' :

ד' המפשיט עור בהמה צי"ט וכו'. פ"ק דיו"ט (דף י"א). משנה ב"ט אומרים אין מוחין את העור לפני הדורכן ולא יגביהו אלא"כ יש עמו בשר וצ"ה מחירין ואמרו בגמ' טעמא דהחירו כן משום תהלתו כדי שלא ינעם משמחת יו"ט: מותר למלוח וכו'. שם תנא ושזין שמולתין עליו בשר לללי אמר אביי לא שנו אלא לללי

אבל לקדמה לא פשיטא לללי חזק
 וקמ"ל דאפילו לללי ענין קדמה אסור כלומר
 שפסח מולח הרבה אפילו לללי אסור. ירושלמי
 ממערים ומלח הבא ומלח הבא עד דמלח ליה
 וכוליה כלומר ממלח על גבי העור מעט כגון
 וממעט כגון עד דמלח כוליה ע"כ בהלכות.
 ופ"י כל היסורין אלו בשנשחט צי"ט אבל נשחט
 מצי"ט והופשט מעי"ט לא וכן נזכר בגמרא
 מבני תמיה לפני הדורסן וכן מורה הל"ק רבינו
 ששכח המפשיט עור בהמה צי"ט ויש אומרים
 שפסלו נשחט מעי"ט והופשט צי"ט אסור וזה
 דעת הרשב"א ז"ל ומפירוש רש"י נראה כדברי
 רבינו שכן כתב מעי"ט שהופשט מצטער :
 וה"ן אין מולחין את החלבים. שם ח"ר אין
 מולחין את החלבים ואין מהפכין בהן
 במפושט ר' יהושע אחרו שוסקן עד גבי ידות
 ואחר רב מתנה הלכה כר' יהושע איכה דלמרי
 אין הלכה כר' יהושע וכמו שזכרנו בהלכות וסוגין
 בעלמא דהלכתא כלשונא בחרט ע"כ :

י' המפשיט עור בהמה צ"ט וכו'. בדבורות
פרק כל פסולי המוקדשין (דף
ג"ג.) חזו רבנן אין מרגילין צ"ט כיוצא בו
אין מרגילין בדבור וכו'. וכן אסור לעשות
בית יד בבשר והוא שיעשה בסכין שלא יעשה
בדבר שהוא עשה בחול. (ביתא ב"ח.) אמר
רבנן ויבדל שרי: ומותר לעשות וכו'. כי
הוא אחר רב הווא מותר לעשות סיון בבשר כי
הוא דרבא בר רב הווא מחבר לה אהלת קרנא:
ו מולגין את הראש וכו'. פרק המביא (דף
ל"ד.) ה"ר מולגין את הראש והא
לחון בחרטום ולא צלדמה ואין גוזזין לחון
בשחמפריס. וכחזי הרשב"א יש נח הגלונים שהורה
שלא היורו ללגוג כל בהמה ראש ורגלים
בלבד אע"פ שמתכוין ללגוג עורה של בהמה לפי
שחמרו שלא: אמרו ראש ורגלים בלבד אלא

בירו. ובלבד שלא יזינו ממקומו אלא ישאר שם מסובך
כשאר צמר הצואר. אבל בעוף לא ימרוט מפני שהוא

דרכו ונמצא תולש ביום טוב: ך המפשיט עור בהמה ביום טוב לא ימלחנו שזה עיבוד הוא ונמצא עושה מלאכה שלא לצורך אכילה. אבל נותנו לפני בית הדריםה כדי שידרסו עליו ולא יפסד. ןולא התירו דבר זה אלא מפני שמחת יום טוב כדי שלא ימנע מלשחוט. ומותר למלוח בשר לצלי על גבי העור. ומערימים בדבר זה. כיצד מולח מעט בשר מכאן ומעט מכאן עד שימלח העור כולו: ך כמה דברים אמורים במולח לצלי שאינו צריך מלח הרבה אבל לקדירה אסור למלוח על העור. וכן אין מולחין את החלבים ואין מהפכין בהן ואין [נ] שומחין אותן ברוח על גבי יתדות מפני שאינן ראויין לאכילה: ן המפשיט יאת הבהמה לא ירגיל ביום טוב. כיצד הוא המרגיל זה המוציא כל בשר מרגל אחת כדי שיוציא כל העור שלם ולא יקרע. מפני שטורח בהפשט זה טורח גדול ואין בו צורך למועד. וכן אסור לעשות בית יד יבבשר והוא שיעשה בסכין שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ומותר לעשות סימן בבשר: ן מולגין את הראש ואת הרגלים ומהבהבין אותן באור. אבל אין טופלין אותן בסיד ובחרסית ולא באדמה ואין גוזזין אותן במספרים. יוכן אין גוזזין את הירק בתספורת שלו אבל מתקנין את האוכל שיש בו קוצים כגון קונדס

וְעַכְבִּיּוֹת בַּתְּסַפּוּרֹת: ה' מוֹתָר לְלוֹשׁ עֵיסָה גְדוּלָּה

[ז] ביום טוב. * והלש עיסה מערב יום טוב אינו מפריש ממנה חלה [פ] ביום טוב. ואם לשה ביום טוב מפריש ממנה חלה ונותנה לכהן. ואם היתה עיסה טמאה או שנשמאת החלה לא יבשל את החלה שאין מבשלין ביום

טוב אלא לאכול וזו לשרפה עומדת. וכן אין שורפין אותה ביום טוב שאין שורפין קדשים שננטמא ביום טוב. ששריפת קדשים שננטמא מצות עשה שנאמר באש ישרף ועשית מלאכה שאינה לצורך אכילה וכיוצא בהן עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: כיצד

א. עור סי' חנצ סמ"ג שס : ב שס : ג עור סי' חק סמ"ג שס : ד שס : ה עור סי' חקי : ו עור סי' חקו סמ"ג שס :

[illegible]

ה' ומותר ללוג עיסה וכו'. פרק י"ט שחל (דף כ"ב:) הניח ב"ס אומרים אין עושין פת עבה ביו"ט וכו' וכו' מחירין מאי פת עבה פת מרובה ואמאי קרי ליה פת עבה משום דמיטא בלישא: והר"ש עיסה מעיו"ט וכו'. פ"ק (דף ט') אמר רבה גלגל עיסה מעיו"ט מפריש ממנה חלה ביו"ט ואבוא דשמואל פליג ופסק בהלכות כחבוא דשמואל והחלוק שבין ארץ ישראל וח"ל ובזמן הזה אינה נתנה לכהן אלא בח"ל כמבואר שם. וכחב הכשב"א ז"ל שלא אמרו אינו מפריש ביו"ט אלא בשנגמר גלגול העיסה והלישה לגמרי מעיו"ט אבל אם גמר הלישה היה ביו"ט מפריש ממנה ביו"ט בזמן הזה שכל העיסה שפאה מהמח עוממת מח והלריך בזה: ואם הייתה עיסה שפאה וכו'. פרק אלו עוברין (פסחים מ"ג.) כיצד מפרישין חלה בטומאה ביו"ט פירוש של פסח ר' אליעזר אומר לא חלה עד שהפך וכן פסקו בהלכות ושם מבואר שאי אפשר לטרוף אותה ביו"ט לפי ששני שורפים קדשים ביו"ט כמו שכתבאר פ' במה מוליכין (כ"ג:) וגם כן אי אפשר לאפותה לפי שאין ראויה לאכילה. ופשוט הוא שבעשר יו"ט שפרישה ומניחה עד הערב. ודע שאין חלה שפאה עומדת לשרפה אלא בצרף חלה יח אי חרבה קצת וכן גדול שפבל לקריו אוכל אותה לפי שאינה אסורה אלא למי שטומאה יוצאה עליו מגופו. וכן מבואר פרק חמישי בהלכות חלה בבבאור וכן כתוב בהלכות פרק אלו עוברין. ורבינו ז"ל לא בא להזכיר בכאן אלא איסור השריפה והאפייה בחלה שאינה ראויה לאכילה:

משנה למלך

פ"ג ג בלבר שלא ייוזנו ממקומו וכו'. (א"ה עיין בדברי הרב המחבר פ"א מהלכות מעילה דין י"א):

מסג'י

לחם משנה

בגוף הוא משום דלוחיב ליה מבקף. ומה שלא החר רבינו בעוף משום מלאכה שאינה נריבה לגופה דהוא מוחר לכתחילה משום שמחת יו"ט כמו חופר גומא ואינו נריך אלא לעפרה יט ליתן הטעם משום דאין התלישה הכרח ליעשות קודם השחיטה כמ"ס ה"ה ז"ל ועוד מייין שם הטעם בבית יוסף:

ה' בד"א צמולת ללני שאינה נריך מליחה הרבה וכו'. מה שלא כתב רבינו ז"ל ללני בעין קדרה הוא משום דנכלל דכדריז צמה שכתב שאינו נריך מלח הרבה מפני דלית

ז בגין קוגם ועבדיות בחספורה . הטעם בגמרא (דף ל"ד) מפני שיש טורח בחיוקו וטעייתו מלאכה שאינה לוודא אכילה עשה ולי". ולא היכי הוי ל"ה הא מחוך שהורה מלאכה לוודא הורה נמי שלא לוודא ויהי דעשה לידי משום לשם ולא לכוחי אבל אל תעשה לידי . ואפשר ללכת ולתעלה כחו שפירס לתעלה וועמא דהואיל הכר אפקיס והכא משום דליכא טעמא דהואיל יתיב בדוכתיה ולה שייך הכא למור טעמא דהואיל משום דאסור בהנאה . ועוד אפשר לתרץ כאן דשאני שרפה דלחשבה רחמנא מלאכה דכתיב באש ישקר ואהדריה קרא . וכיוצא בזה כתב רש"י ז"ל בפרק אין דגין (דף כ"ג.) על מהמ' דבהמה שמחה אין גורפין :

הנהות מיימוניות

הרמב"ם ז"ל אלא שהוסיף אף בתלישת הצמר לאוסרו אא"כ אינו מתכוין לתלושו אבל במתכוין אסור ולזה הסכים הרא"ש ז"ל ע"כ: [ג] כדאיתא התם דאמר אין הלכה כר' יהושע וכן אולא מוגיא דשמעתא ע"ש, ע"כ: [ד] כל שעה ופ"ב דסביליתין ת"ר ב"ש ואומרים אין אופין פת עבה ביו"ט וכו' מתירין, ע"כ: [ה] כבאור דשמואל ולא כרבא דשרי ופסקי רבא התם דסבירא ליה שמואל כבאור ע"ש. [ו] כן פסק בס"ה ור"י אילמס אכל רבא"ל ומקד הלהתכא כרבא אלא בהתרא והו דלגבי שמחת יו"ט ק"ל ככ"ה ולקולא וה"ג נגמנע ולא אכיל. וכתב רבב"ה דלא פליגי רבא ואבוב דשמואל אלא אי מצי להפריש אבל בתקנתא דשמואל דאמר תרומה כח"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש מודו וכו' גרסינן בירושלמי

חולב ציו"ט. ס"ג דמסכת כבורות (דף י"א): המפשיש עור בהמה עד שאינן ראויין לאכילה. סכ"ג
 ס"ק דבינה (דף י"א): המפשיש את הבהמה עד לורך המועד. במסכת תמורה סוף פרק ו' ו'ל חטאת
 (דף י"ג). ובמסכת כבורות פרק כל פסולי המוקדשין (דף י"ג): וכן אסור לעשות בית יד וכו' עד
 מימן בבשר. פרק א' דיו"ט (דף כ"ח): מולדין את הראש במספרות. ו'ל המניח כדי יין (דף י"ד):
 מותר לגנוש עיסה גדולה ציו"ט. ס"ב דבינה (דף כ"ב). וס"ב דעדות ופ' כל שטע (דף י"א) ו'ל
 והלש עיסה מעיו"ט עד לשיפסה ועדמ"ט. ס"ק דבינה (דף י"ב): כרת בהכ"ז ו'ל ראש
 מחלקין בין עיסה הארץ וכו'. ואנני אומר כבר נתחבטו בה רש"י ורבותיו בעלי החסם והר"ז בעל
 המאור והרמב"ן ו'ל כסדר המלחמות ופ"מ ר"מ ו'ל עמד בשערת רבויתו ר"י אלעם ור' יוסף הלוי
 אכן מייגאש ס"ק דבינה סוף גמ' מחני'. דהשוחט חיה ועוף ופרק משניין (דף ל"א). ג"כ נשחטו בהוטחאות
 עיסה הארץ לתעלה ולארץ אלמא סתמא שאין לחלק ביניהן: אין שורפין עד לא תעשה ועשה. פרק כמה
 דף כ"ה: ו'ל

בירושלמי מסכת חלה אהלת ח"ל וכן כתבו התוספות ע"ש, ע"כ: [1] כל זה בתלה
א"י אבל בח"ל אומר ר"י דאנן שרינן לקרות לחלה שם ביו"ט בעודה עיסה ולאפותה אע"ג
דפסקינן בגמרא כר' אליעזר אם יש בעיר כהן קטן שלא יצאה שומאמה מגופו וכן פסק
בה"ג מהלכות ספח בשם רב כהן ויש מציבתא אפילו ליה כהן קטן אי איכא כהן גדול
שרי דהא חזי ליה ע"י ביטול ברוב כדאמרין בפ' עד כמה רב במבטל ליה ברוב חולין
ואכיל לה בימי שומאמה והיכא דליכא כהן כלל אומר ר"י דשרי אי ק"ל כרבא דאית ליה
וא גדול מותר לאפותה אבל אם אין שם כהן כלל יעשה ככתוב בעמוד ומותר לשלטה
לאפותה וק"ל כרבה כדפרי". וראב"ן פסק אם אין שם כהן קטן שלא יצא שומאמה מגופו
כ"כ: [2] לישן ס"ה גר' בירושלמי ר"י יהודה ב"ר שמעון אזוי מדרחק להביא כירה חדשה
בתחלה וצריך לתת על האש מבעי"ש ויש להחלק בין כירה לקדירה שלנו עכ"ל, אמנם
דחטומי דמחמם לה וכן מצאתי בתוס' דיו"ט של ה"ר משה מפירד"א בהה"ר מאיר דאסור
שרי עיין ספ"ה מהלכות שבת: [3] אפילו להעמיד חלב אסור דגרסינן בירושלמי מתא:
אתה אומר כן אף יחלב ומעמיד ממנו לחול א"ה, ע"כ:

אבל דכין את התבלין וכו'. משנה גמ' פ"ק דיו"ט ופסקו בהלכות שם הגאונים דהבלין ידוכין כדרכן והמלה נדון כשינוי וכן עיקר. וכן כל הידוכין ידוכין כדרכן כגון כרכום ושום ושחלים וכיוצא בהן ועושין קונדיטון ביו"ט וכל זר בכלל דברי רבנו : אין שוחקין את הפלפלין וכו'. פרק יו"ט שחל (ב"ה כ"ג) ר' אליעזר ב"ר שמאי

אבל דכין את התבלין וכו'. משנה גמ' פ"ק דיו"ט ופסקו בהלכות שם הגאונים דהבלין ידוכין כדרכן והמלה נדון כשינוי וכן עיקר. וכן כל הידוכין ידוכין כדרכן כגון כרכום ושום ושחלים וכיוצא בהן ועושין קונדיטון ביו"ט וכל זר בכלל דברי רבנו : אין שוחקין את הפלפלין וכו'. פרק יו"ט שחל (ב"ה כ"ג) ר' אליעזר ב"ר שמאי

יום טוב אין בזה חסרון טעם אבל דכין את התבלין [י] כדרכן שאם ידוך אותן מבערב יפוג טעמן. אבל מלח אינו נידוך ביום טוב אלא אם כן הטה המכתש [כ] או שידוך בקערה וכיוצא בה כדי שישנה. שאם שחך המלח מערב יום טוב לא יפוג טעמו. ואין שוחקין את הפלפלין [ל] בריחיים שלהן אלא דך אותן במדוכה ככל התבלין : יג *אין כותשין את הריפות במכתשת גדולה. אבל כותשין במכתשת קטנה שזה הוא השינוי שלה. ובארץ ישראל אפילו בקטנה אסור שהתבואה שלהן [מ] מובה היא ואם כותשין אותם מערב יום

אין כותשין את הריפות וכו'. פ"ק דף י"ד. ח"ר אין עושין שינוי ואין כותשין במכתשת והאמר דברייהם משמע דאפי' במכתשת קטנה אסור והקשו והא' הנה אין כותשין במכתשת גדולה אבל כותשין בקטנה וזוהי רבא לא קשיא הא לן והא' להו פ' לן מותר בקטנה וכן מוכרח בגמרא שם. ולזה כתוב בהלכות גבי ברייתא ראשונה הא מתיבתא אוקימנא לגבי ארץ ישראל אבל לידן כותשין במכתשת קטנה וזה דעת רבנו שכל מקום חוץ מארץ ישראל מותר לכחוש בקטנה והנה טעם לאסור בני ח"י מפני שהתבואה שלהם טובה. ובהגות ח"א אין הדעת מזה מזה הטעם וכו'. ולפי דבריו כל מקום חוץ רגלין הרבה דביהא הרי הוא כדרך ישראל. ולזה הסכים הרשב"א ז"ל. ודעת רבנו כדעת ההלכות ואין בזה מן הפירושים הנכונים

הפירוש נלוי אלל לא לקדשה וכו' לכל דבר. ופירש' דלכ"ה מלח נידוך כדרכו בלא שום שינוי ואיחא חו בגמ' ח"ל רב לרב אחא ברדלס כי דייקת אללי חלויי דודך ופירש' י הסה המדוכה על גדה דסבר כשמואל דאמר נידוכה כדרכה כדרכה וזמיה שינוי וזמיה הגרעינים נשמע קולם כמנבחים קרשיל"ט. ופסק רי"ף כרז יהודה דאמר שמואל דאמר כל הידוכים ידוכין כדרכן ואפילו מלח וכהו וזה דבר דאמר אללי דודך אוקמיה רבוחא במלח אלל תבלין לא בעו הללוא ומסתיעה דין ככר מהל דאמרינן רב שש שש קול כוכא וכו' והשמים רי"ף דברי רב הונא ורב הסדה ומהל דאמר ר"ן למה השמיטה דהא כי היכא דבעינא אומנייהו דכ"ע מלח מיהא בעי שינוי מ"ע ויהי טעמא רב הסדה וכו' אלל כ"ל דמאי דח"ל רב אללי דודך חומרא בעלמא הוא דליח ודאי כרז יהודה דאמר שמואל דאמר כותש דברייהם ס"ל דאי כותש דמתי' היכי כני בהללוא והא' מדוך של עץ בעי אלל דליח חומרא בעלמא דאמר דלמלח לינלי פורחא ולישנא דרב שש נמי דאמר הא' לאו מנו ביחתי הוא הכי מוכח לומר שהוא מהמיר על עצמו דבמילתא דליחורא ממש לא שייך הא' לישנא וכיון דמשום חומרא בעלמא עבדי הכי דילמא לא מחמרי אלל במלח דלעולם ח"ס בה הרהו שכל הקדרות לריכות לה ושאניא מפניה טעמה אלל כדא' מינייהו לא מחמרי ומוריקא נמי יודע מאי קדרה בעי כשנוי אף על גב דליח בה הרהי אפשר שלא החמירו בו דכיון דחומרא בעלמא הוא וכדרכן אין לו בה אלל מלח ומן העשמים שכתבו ועוד מפני שהיא נידוכה יפה בהללוא מפני דקושה משא"כ בהבלין עכ"ל. וקשה לי קמ

הפירוש נלוי אלל לא לקדשה וכו' לכל דבר. ופירש' דלכ"ה מלח נידוך כדרכו בלא שום שינוי ואיחא חו בגמ' ח"ל רב לרב אחא ברדלס כי דייקת אללי חלויי דודך ופירש' י הסה המדוכה על גדה דסבר כשמואל דאמר נידוכה כדרכה כדרכה וזמיה שינוי וזמיה הגרעינים נשמע קולם כמנבחים קרשיל"ט. ופסק רי"ף כרז יהודה דאמר שמואל דאמר כל הידוכים ידוכין כדרכן ואפילו מלח וכהו וזה דבר דאמר אללי דודך אוקמיה רבוחא במלח אלל תבלין לא בעו הללוא ומסתיעה דין ככר מהל דאמרינן רב שש שש קול כוכא וכו' והשמים רי"ף דברי רב הונא ורב הסדה ומהל דאמר ר"ן למה השמיטה דהא כי היכא דבעינא אומנייהו דכ"ע מלח מיהא בעי שינוי מ"ע ויהי טעמא רב הסדה וכו' אלל כ"ל דמאי דח"ל רב אללי דודך חומרא בעלמא הוא דליח ודאי כרז יהודה דאמר שמואל דאמר כותש דברייהם ס"ל דאי כותש דמתי' היכי כני בהללוא והא' מדוך של עץ בעי אלל דליח חומרא בעלמא דאמר דלמלח לינלי פורחא ולישנא דרב שש נמי דאמר הא' לאו מנו ביחתי הוא הכי מוכח לומר שהוא מהמיר על עצמו דבמילתא דליחורא ממש לא שייך הא' לישנא וכיון דמשום חומרא בעלמא עבדי הכי דילמא לא מחמרי אלל במלח דלעולם ח"ס בה הרהו שכל הקדרות לריכות לה ושאניא מפניה טעמה אלל כדא' מינייהו לא מחמרי ומוריקא נמי יודע מאי קדרה בעי כשנוי אף על גב דליח בה הרהי אפשר שלא החמירו בו דכיון דחומרא בעלמא הוא וכדרכן אין לו בה אלל מלח ומן העשמים שכתבו ועוד מפני שהיא נידוכה יפה בהללוא מפני דקושה משא"כ בהבלין עכ"ל. וקשה לי קמ

לחם משנה

ולא מכשיריו ואוכל נפש מותר אלל מכשירין אסור והכי קי"ל כרבנן. וא"כ קשה איך נקל יוסר במכשירין מבאכל נפש עצמו דלין סברא לומר כן וכמו שכתב הר"ן ז"ל גבי משוחח. וי"ל דמ"ס ה"ה וגרסה לומר דהקלו במכשירין לאו משום דרשו להקל במכשירין יוסר מבאכל נפש דלדבריה יוסר יש להקל באוכל נפש אלל דמפני שהוא הקשה שם דכי היכי דבעליה ירק אמרינן דח"ע"ל דלא אפשר אסורה מפני שהוא חולדת קיירה ולא פלוג רבנן ג"כ נימא בשחיקת תבלין שהוא חולדת טחינה שיהיה אסורה משום דלא פלוג רבנן לכך חיצו דלא דמי דבעלמא בעליה ירק כיון דהקפירה והחלישה הכל הוא אוכל כיון דהכל דבר אחד דהוא אוכל אמרינן לא פלוג רבנן בין אוכל לאוכל אלל הכא טחינה הוי כלאוכל ושחיקת תבלין הוי מכשירין ח"כ אין הכל דבר אחד :

קשה דאם כך היא גירסת רבנו ז"ל איך כתב לקמן בפרק ד' ומותר לעשן חתה הפירות וכו' כמו שמוחר ללנות בשר על האש ע"כ, ואם הוא גורס כגירסת רי"ף ז"ל איך כתב להעלה אין מעשמים מפני שהוא מכבה וכאן כתב מידי דהוה אכשרא אגומרי משמע דאכשרא ליה דאשרא אגומרי מכבה דלגירסת רי"ף ז"ל בזה דאמרי מידי דהוה אכשרא אגומרי פלגי אחאי דאמרי לעיל דאסור משום מכבה דאכשרא ליה דללו מכבה ומפני כן אמר דהוי כמו בשרא אגומרי דלא הוי מכבה כמו שפורש כל זה שם בפרק ז"ל בפירות ההלכות, ועם היות שאמר לדחות זה ולומר שמה שכתב רבנו ז"ל משום מכבה לאו כנוי ממש הוא דוחק הוא כל זה. ואם תראה פירוש הר"ן ז"ל בדעת ההלכות הקדמונה שחל אפשר לומר כן בדברי רבנו ז"ל ואין כל זה במשמע דבריו :

אבל דכין את התבלין וכו'. כתב ה"ה ז"ל וכן כל הידוכין ידוכין כגון כרכום וכו'. ודבר חומא הוא זה שהרי בגמרא להאי טעמא דמפיגין עממן אמרינן דמוריקא הוי כמו מלח דליח מפני טעמו וכבר תמה על זה הרב ב"י בטור ח"ח סי' תקל"ד ע"ש. והנראה לי לתרץ בזה דכיון דאמרינן לן כשמואל דליח הידוכין ידוכין כדרכן דמשמע אפילו מוריקא דהכי כיוול לישנא דכל ומלח לא בעינא שינוי גמור אלל קמא ח"כ כיון דהוא דבר קל כל כך ראוי לנו לומר דבשל סופרים הלך אחר המקל כמו שכתבו שם הסו"ס ונקטין כקולא דכל חד ואפילו בקדירה קדירה דמי לבישול ח"כ מוריקא נדוכין כדרכן לזד מלח דלכל העשמים אסור. וא"ת כיון דלא נפקא לן מידי בין טעם דכל הקדירות לריכות מלח וטעם דמפיגין טעמן למה כתב רבנו ז"ל טעמא דמפיגין טעמן. ויש לומר דנראה לו טעם ברור יותר דהוא דבר נראה להוש כמו שכתב הרב ב"י ז"ל : יג ובא"י חשילו הקטנה אסור וכו'. וא"ת ואמאי אינו מותר על ידי שינוי כמו גבי מלח דח"ע"ל דאפשר לעשותו מערב מותר על ידי שינוי ועוד בחוזה לארץ לחם לי מכתש קטנה כיון דאי אפשר לעשותו מעיו"ט לא בעי שינוי. מיהו לזה יש לומר דמכתשת גדולה מחזי כעובדי דחול ודמי לריחים של פלפלין דאסור משום הא' טעמא. ולקושא הראשונה יש לומר דאפשר דבמלח הקלו משום דכל הקדרות לריכות מלח והוא דבר מוכרח כמו שכתבו :

אבל דכין את התבלין וכו'. כתב ה"ה ז"ל וכן כל הידוכין ידוכין כגון כרכום וכו'. ודבר חומא הוא זה שהרי בגמרא להאי טעמא דמפיגין עממן אמרינן דמוריקא הוי כמו מלח דליח מפני טעמו וכבר תמה על זה הרב ב"י בטור ח"ח סי' תקל"ד ע"ש. והנראה לי לתרץ בזה דכיון דאמרינן לן כשמואל דליח הידוכין ידוכין כדרכן דמשמע אפילו מוריקא דהכי כיוול לישנא דכל ומלח לא בעינא שינוי גמור אלל קמא ח"כ כיון דהוא דבר קל כל כך ראוי לנו לומר דבשל סופרים הלך אחר המקל כמו שכתבו שם הסו"ס ונקטין כקולא דכל חד ואפילו בקדירה קדירה דמי לבישול ח"כ מוריקא נדוכין כדרכן לזד מלח דלכל העשמים אסור. וא"ת כיון דלא נפקא לן מידי בין טעם דכל הקדירות לריכות מלח וטעם דמפיגין טעמן למה כתב רבנו ז"ל טעמא דמפיגין טעמן. ויש לומר דנראה לו טעם ברור יותר דהוא דבר נראה להוש כמו שכתב הרב ב"י ז"ל : יג ובא"י חשילו הקטנה אסור וכו'. וא"ת ואמאי אינו מותר על ידי שינוי כמו גבי מלח דח"ע"ל דאפשר לעשותו מערב מותר על ידי שינוי ועוד בחוזה לארץ לחם לי מכתש קטנה כיון דאי אפשר לעשותו מעיו"ט לא בעי שינוי. מיהו לזה יש לומר דמכתשת גדולה מחזי כעובדי דחול ודמי לריחים של פלפלין דאסור משום הא' טעמא. ולקושא הראשונה יש לומר דאפשר דבמלח הקלו משום דכל הקדרות לריכות מלח והוא דבר מוכרח כמו שכתבו :

הקמה

מגדל עז

אבל דכין עד יפוג טעמו. פ"ק דביא (דף י"ד) : ואין שוחקין עד ככל התבלין. פ"ק דביא (דף י"א) ופ"ק דמסכת עדיות : אין כותשין את הריפות עד אין בך הפסד. פ"ק דביא (דף י"ד) : כתב הראש"ד ז"ל אין הדעת נוטה מזה הטעם וכו' : ואני אומר אדרבה דעתי נוטה נטעם ר"מ ז"ל וראיתי בעיני לאמר שזכיתי לבלא. בא"י שהתבואה טובה ביותר ולוחטין אותה ואחר כותשין אותה וליין ליכריה וקלין מראש תשרי עד סוף אדר. וכן משמע לישנא דסוף גמ' מתינין דכ"ה אומרים תבלין נדוכין גבי עונדא דרב פפי חילקת לבי מר שמואל ואייתו ליה דייסא ולא חלכו' עד דאקשינן ודילמא מאתמול עבדום ומשני דהוה קלין ליכריה טפי כד"ל. ורש"י ז"ל פירש שם הא' לן והא' להו הא לן בני בגל דליח לן עבדי דמולוגי והא' להו לבני ארץ ישראל דליח להו עבדי דמולוגי ועושין גנדולים ואומרים בקטנים עשיון לפיכך אסורין עליהם אף בקטנים עכ"ל. וכן פ' רבתינו בעני התוספות ז"ל וכתב לישנא דאקשינא קאמי בי רב שמואל מר דאליח פריזתא דעבדי ואני לא באתי לתקור בזה החבור אלל בננות כדכ"ע :

הגהות מיימוניות
[י] כתב רבינו יהודה בשם ר"י כי ה"ר יוסף התיר לרדף שומון ביו"ט ולקחת הבוסר לרדף בתוך השומון הנדוכין ולשחוט משקים שבבוסר על השומים משום דהוי משקה הבא לאוכל כסחיטת אשכול בקדרה ורסין פרק הבית אמר ר"י אמר שמואל סוהט אדם אשכול של ענבים לתוך הקערה או לרדף הקדרה וכו' כדלעיל בהלכות שבת פ"ה ור"ת אומר דדוקא גמ' אשכול של ענבים שהענבים ראויים ליאכל אבל בוסר אינם ראויים לאכילה והאובלן בשלה דעתו והוי כמו בוסר אוכל בתוך פסולת ספר התרומה, ע"כ : [כ] א"ל רב אחא ברדלס לבריה כי דייקת אצלויי ממלי דוק, ע"כ : [ל] מליג"ל בלעז ובלשון אשכנזי פתפ"ר מ"ל ויש בו שלשה בלים כדמוכח בהם, ע"כ : [מ] רש"י ור"י פ' מפני שיש להם הרבה עבדים ואי שרית להו עבדים יעשו בגדולים ויאמרו בקטנים עשיון ובס"ה כתב כדכ"ע רבינו המחבר, עכ"ל :

משמע מלשון